

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2024-2029

Rok akademicki 2025-2026

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Psychologia rodziny
Kod przedmiotu*	
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Wydział Nauk o Zdrowiu i Psychologii
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Katedra Psychologii
Kierunek studiów	Psychologia
Poziom studiów	jednolite magisterskie
Profil	praktyczny
Forma studiów	stacjonarna
Rok i semestr/y studiów	II rok, semestr 4
Rodzaj przedmiotu	kształcenia kierunkowego
Język wykładowy	polski
Koordinator	dr Małgorzata Marmola
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr Małgorzata Marmola

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
4	15	30							4

1.2. Sposób realizacji zajęć

zajęcia w formie tradycyjnej

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku): Egzamin**2. WYMAGANIA WSTĘPNE**

Znajomość podstawowych prawidłowości w przebiegu procesów poznawczych i emocjonalno-motywacyjnych oraz przebiegu rozwoju człowieka.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Wprowadzenie studentów w problematykę z zakresu funkcjonowania i struktury rodziny.
C2	Zapoznanie z sytuacjami trudnymi w rodzinie.
C3	Opanowanie podstawowych zasad prowadzenia działalności profilaktycznej i pomocowej w odniesieniu do rodziny.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu Student:	Odniesienie do efektów kierunkowych
EK_01	zdefiniuje w pogłębionym stopniu pojęcia z zakresu psychologii rodziny: system, jego cechy i wymiary funkcjonowania, modele rodziny, funkcje rodziny	K_Wo1 K_Wo9
EK_02	scharakteryzuje w sposób pogłębiony poszczególne etapy życia małżeńsko-rodzinnego oraz czynniki determinujące satysfakcję z małżeństwa i jego trwałość	K_Wo2 K_Wo9
EK_03	scharakteryzuje w pogłębionym stopniu właściwe i niewłaściwe postawy rodzicielskie i techniki wychowawcze stosowane wobec dzieci	K_Wo9 K_W20
EK_04	dokona złożonej i wieloaspektowej analizy sytuacji rodzinnej oraz przyczyn powstawania konfliktów w rodzinie i innych sytuacji trudnych	K_Uo2 K_Uo4 K_Uo9
EK_05	zapropnuje różnorodne sposoby rozwiązywania sytuacji trudnych w rodzinie w odniesieniu do różnych okoliczności i dysfunkcji w rodzinie	K_Uo4 K_Uo9
EK_06	dokona krytycznej oceny swojej wiedzy oraz odczuwa potrzebę samokształcenia	K_Ko1 K_Ko4

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Psychologia rodziny – przedmiot i zadania. Rodzina jako system (struktura rodziny, podstawowe wymiary funkcjonowania systemu rodzinnego, procesy systemowe w rodzinie). Role i funkcje rodziny.
Modele funkcjonowania rodziny – klasyfikacja. Kołowy model systemów małżeńskich i rodzinnych Olsona i współpracowników w adaptacji A. Margasińskiego: spójność, elastyczność i komunikowanie się w systemie rodzinnym.
Więzi małżeńskie i rodzinne w kontekście teorii przywiązania.
Komunikacja interpersonalna w systemie rodzinnym.
Sytuacje konfliktowe w małżeństwie i rodzinie oraz sposoby ich rozwiązywania: uczciwa kłótnia małżeńska, metoda bez porażek.
Etapy życia małżeńsko-rodzinnego. Klasyfikacje J. Haley'a, E. Duvall, M. Braun-Gałkowskiej. Ryzyko kryzysów w poszczególnych etapach.

Psychologiczne uwarunkowania satysfakcji z małżeństwa i jego trwałości. Zadowolenie z małżeństwa a relacje w rodzinie.
Role rodzicielskie: rola matki i rola ojca; podział ról małżeńskich i rodzicielskich we współczesnej rodzinie.
Transmisja międzypokoleniowa – mechanizmy, obszary, kierunki badań.

B. Problematyka ćwiczeń

Treści merytoryczne
Organizacja zajęć, zapoznanie z wymaganiami i literaturą przedmiotu
Rodzina jako system – ćwiczenia warsztatowe wprowadzające w systemowe rozumienie rodziny i cech systemu.
Przygotowanie do małżeństwa: etapy przygotowania, cele i formy.
Dojrzałość do małżeństwa, wybór współmałżonka, znaczenie okresu narzeczeństwa.
Podstawy relacji małżeńskiej. Cechy miłości małżeńskiej. Współżycie seksualne.
Odpowiedzialne rodzicielstwo: przygotowanie do roli matki i ojca, odpowiedzialne wychowanie dziecka w kontekście postaw rodzicielskich i technik wychowawczych.
Wychowanie seksualne i prorodzinne, założenia i cele edukacji seksualnej, zagrożenia (pornografia)
Relacje w rodzinie poszerzonej: relacje małżonków z teściami, relacje wnuków z dziadkami. Role teściów, rola babci i dziadka.
Samotne rodzicielstwo – specyfika roli kobiecej i męskiej; funkcjonowanie rodziny niepełnej; pomoc samotnym rodzicom.
Związki kohabitacyjne – przyczyny kohabitacji, charakterystyka osób kohabitujących; zaangażowanie w relację; fazy rozwoju rodziny kohabitacyjnej i jej stabilność.
Rodzina zrekonstruowana jako system – małżeństwo powtórne; rodzicielstwo w rodzinie zrekonstruowanej.
Specyfika rodzin adopcyjnych i zastępczych.
Choroba przewlekła i niepełnosprawność w systemie rodzinnym.
Trudności w realizacji planów prokreacyjnych i ich następstwa psychologiczne. Pomoc psychologiczna w sytuacji niepłodności, poronień, technik wspomaganego rozrodu.
Rozwód jako sytuacja kryzysowa w rodzinie.

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład z prezentacją multimedialną

Ćwiczenia: praca w grupach, dyskusja, elementy psychodramy, referat

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	Egzamin pisemny	w
EK_02	Egzamin pisemny	w
EK_03	Egzamin pisemny, praca projektowa, referat, zadanie	w, ćw
EK_04	Praca projektowa, referat, dyskusja, zadanie	w, ćw

EK_o5	Praca projektowa, obserwacja w trakcie zajęć, zadanie	ĆW
EK_o6	Obserwacja w trakcie zajęć, dyskusja	ĆW

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Egzamin - test obejmujący wiedzę (EK 1-3) i umiejętności (EK 4-5) z wykładów i ćwiczeń. Aby zaliczyć test, student musi uzyskać 60% prawidłowych odpowiedzi.

ocena 5.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 93%-100% (znakomita wiedza)

ocena 4.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 85%-92% (bardzo dobry poziom wiedzy z drobnymi błędami)

ocena 4.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 77%-84% (dobry poziom wiedzy, z pewnymi niedociągnięciami)

ocena 3.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 69%-76% (zadowalająca wiedza, z niewielką liczbą błędów)

ocena 3.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 60%-68% (zadowalająca wiedza z licznymi błędami)

ocena 2.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia poniżej 60%; (niezadowalająca wiedza, liczne błędy)

Zaliczenie ćwiczeń: uzyskanie 60% punktów możliwych do uzyskania z następujących aktywności:

1. Wykonanie pracy zaliczeniowej: przygotowanie konspektu do zajęć warsztatowych, dotyczących przygotowania do życia w rodzinie i pełnienia ról rodzinnych, dojrzałości do małżeństwa, rozwoju miłości, profilaktyki życia rodzinnego; brak pracy w wyznaczonym terminie skutkuje niezaliczeniem ćwiczeń. 30 pkt (kreatywny pomysł, wskazanie celów i wniosków z każdego ćwiczenia; odwołania do literatury + załączniki z treściami przekazywanymi/wykorzystywanymi w trakcie zajęć). EK_1, EK_3 EK_4
2. Wykonanie trzech zadań pisemnych: 1. rodzina jako system/ konflikty w rodzinie (EK_1, EK_4), ; 2. Wywiad z samotnym rodzicem (EK_5); 3. analiza postaw rodzicielskich i technik wychowawczych (EK_3, EK_4): po 10 pkt za każde zadanie (30 pkt).
3. Uzyskiwanie pozytywnych ocen z bieżącego sprawdzania wiadomości – czytanie literatury, udział w dyskusjach, pracach grupowych (EK 4-6): 20 pkt.
4. Zaliczenie wejściówek, odpowiedzi na zadawane pytania (EK_1-3): 20 pkt
5. Dopuszczalna jest jedna nieusprawiedliwiona nieobecność; kolejne powodują obniżenie oceny. 50% nieobecności i więcej skutkuje brakiem zaliczenia ćwiczeń i niedopuszczeniem do egzaminu. - 5 pkt za każdą dodatkową nieobecność.
6. Skala ocen:
 - 100 – 92 pkt: bdb
 - 91-84 pkt: db plus
 - 83-75 pkt: db
 - 74- 68 pkt: dst plus
 - 67- 60 pkt: dst

Ocena wiedzy (EK_o1, EL_o2, EK_o3)

Ocena na podstawie pisemnego egzaminu, pracy projektowej oraz wykonywania zadań podczas zajęć.

Ocena umiejętności (EK_o4, EK_o5)

Ocena umiejętności będzie dokonywana przez prowadzącego w formie obserwacji uczestników zajęć podczas wykonywania ćwiczeń i zadań, dyskusji grupowej oraz zespołowej

prezentacji referatu dotyczącego artykułu przedstawiającego badania z zakresu psychologii rozwoju.

Ocena kompetencji (EK_o6)

Ocena kompetencji będzie dokonywana przez prowadzącego w formie obserwacji uczestników zajęć podczas wypowiedzania się na forum grupy oraz wykonywania zadań problemowych.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	45
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego	
- udział w konsultacjach	3
- udział w egzaminie	2
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta	
- przygotowanie do zajęć	15
- przygotowanie do egzaminu	20
- napisanie pracy	15
SUMA GODZIN	100
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	4

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Braun- Gałkowska, M. (2018). Psychologia domowa. Kraków: Wyd. Ignatianum. Wybrane fragmenty.

Harwas-Napierała, B. (2006). Komunikowanie interpersonalne w rodzinie. Poznań: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Janicka, I., Liberska, H. (2016). Psychologia rodziny. Warszawa: Sensus. Wybrane rozdziały

Marmola, M., Wańczyk-Welc, A. (2017). Współczesne rodzicielstwo – wyzwania i zagrożenia.

Analiza postaw rodzicielskich i Techniki wychowawczych w percepcji rodziców i dorastających dzieci. W: M. Brzeziński (red.), W dialogu z młodymi o rodzicielstwie i życiu. Warszawa: Instytut Papieża Jana Pawła II, s.23-36.

Marmola, M., Wołpiuk-Ochocińska, A. (2018). Percepcja technik wychowawczych rodziców a zadowolenie z życia u młodzieży w okresie adolescencji i wczesnej dorosłości. *Psychologia rozwojowa*, tom 23, nr 3, s. 39-54

Plopa, M. (2004). *Psychologia rodziny. Teoria i badania*. Elbląg: Wyd. EUH E. Wybrane rozdziały.

Satir, V. (2000). *Rodzina. Tu powstaje człowiek*. Gdańsk: GWP.

Świętochowski, W. (2014). Rodzina w ujęciu systemowym. W: I. Janicka, H. Liberska (red.), *Psychologia rodziny* (s. 21-46). Warszawa: PWN.

Wojciszke, B. (2025). *Psychologia miłości*. GWP. Wybrany fragment.

Literatura uzupełniająca:

Braun-Gałkowska, M. (1992). *Psychologiczna analiza systemów rodzinnych osób zadowolonych i niezadowolonych z małżeństwa*. Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL.

Carlson, J., Dinkmeyer, D. (2008). *Szczęśliwe małżeństwo*. Gdańsk: GWP.

Harwas-Napierała, B. (2003). *Rodzina a rozwój człowieka dorosłego*. Poznań: Wyd. UAM.

Marmola, M. (2015). Relacje w małżeństwie a postawy rodziców wobec niepełnosprawnych dzieci. W: *Kultura – Przemiany – Edukacja. Myśl o wychowaniu. Teorie i zastosowania edukacyjne*. T. III. (s. 132-143). Rzeszów: Wyd. UR.

Marmola, M., Wańczyk-Welc, A. (2019). Relacje z matką i ojcem a poczucie sensu życia u adolescentów. *Edukacja-Technika-Informatyka*, 1, 58-65.

Ochojska, D. (2000). *Stwardnienie rozsiane i rodzina*. Rzeszów: WSP.

Rostowska, T. (2008). *Małżeństwo, rodzina, praca a jakość życia*. Kraków: Impuls.

Ryś, M. (2001). *Systemy rodzinne. Metody badań struktury rodziny pochodzenia i rodziny własnej*. Warszawa: CMPP-P.

Ryś, M. (1998). *O miłości, małżeństwie i rodzinie. Przygotowanie do życia w rodzinie dla młodzieży szkół ponadpodstawowych*. Warszawa: Oficyna Wydawniczo-Poligraficzna „Adam”.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej